

BRASSÓI UJLAP

Megjelenik este 6 órakor.
Egyes szám ára 2 fillér.
Hirdetéseket felvesz a kiadóhivatal.

Társadalmi napilap.
Szerkesztőség és kiadóhivatal Kapu-utca 72.
Telefon 356.

Előfizetési árak:
A kiadóhivatalból elhozva 1 óra 40 fill.
1 óra házhoz hordva 60 fill.
Pesti Ujlap 1 óra 1 K.

Erkölcsei alap a szociálizmusban.

Der sozialismus wird entweder etisch sein, oder überhaupt nicht sein — a szocializmusnak vagy erkölcsi alápra kell helyezkednie, vagy egyáltalában nem fog fennállani.

Stein.

Alig van dolog amiről ma többet beszélnek, mint a szocializmusról. S mégis ki mondja meg nekünk mit értsünk alatta? Maguk a szociáldemokraták is többféleképpen határozzák meg — s még nagyobb a konfuzió azok közt, akik mindenmű szociális gondolattól némiképpen irtóznak.

Akárhány újságcikk, mely a keresztényszocializmussal foglalkozik, azt mutatja, hogy a kevés jóakarónál még kevesebb a kellő tájékozottság.

A szociálizmus fogalmának meghatározásai között a következő tett szent meg nekem legjobban, mely ugyan nagy ártalanságban de a célt a legtüzetesebben jelöli meg: „A szociálizmus az a társadalmi rendszer, amely minden, vagy legalább a lehető legtöbb embernek az anyagi boldogulás és szellemi művelődés elérhető legmagasabb fokát kívánja biztosítani.

Azt hiszem ebben az értelemben mi mindnyájan szívvel — lélekkel szociálistáknak mondjuk magunkat, mert ez a törekvés az igazi kereszt-

ény gondolkodásnak egyenes folyamánya.

Sokan ellenségek, de barátok is, nagyon ferdén és helytelenül ítélnek meg a kereszténység szocialisztikus feladatait.

A szociáldemokraták részéről ezt a két — egymással ellentétes — vádat halljuk, Krisztus tana kommunisztikus és hogy az egyház minden időben a hatalomnak a tökének fogta pártját. Mind a két állítás hamis és feltételes történelmi felfogásból indul ki.

Mások azt mondják: a kereszténységnek tulajdonképpen nincs gazdasági rendszere, ennél fogva annak nincs semmi köze a szociális vagy társadalmi kérdéshez.

A kereszténység magába véve nem írja elő a gazdasági rendszer alakulásait és külső formáit, amiért is semmi összefüggésben nincs a termelési rendszerrel, megfér a feudalizmussal, sőt még a kommunizmussal is, amint annakelőtte a jezsuiták amerikai misszió-országában, az ugynevezett redukciókban megvolt, de a kereszténység mindezekhez megadja azt az alapot, amely nélkül bármely rendszer ingataggá válik, amely nélkül Róma ledől és ez az etikai, az erkölcsi alap.

Jól mondja azért egy kiváló szociológus, Stein: A szociálizmusnak vagy erkölcsi alápra kell helyezkednie, vagy egyáltalában nem fog fennállani (Stein: „Die Grundlagen der sozial-

wissenschaft“ című könyvében. Freiburg. 1908)

Az a szocializmus, mely nem helyezkedik erkölcsi alápra, sem boldogulást, sem művelődést, sem szabadságot nem hozhat, hanem csak barbarizmust és tömegszarnokságot.

Rége a marxizmus fénykorában a szociáldemokrácia a Darwin-féle elméletből a létért való küzdelem hangzatos elvére helyezkedett. A társadalmi fejlődés, az ő felfogása szerint, létért való küzdelem folyamata, amelynek következtében a gyöngébb mindig helyet enged az erősnek, illetve az erős helyet szorít magának a gyenge helyén is. De kezdték belátni, hogy ez az elv csak az ökológus szentesítésére vezetne és minden altruisztikus, humanus, azaz a más boldogulására vonatkozó érzést kiölné.

Kropotkin, a híres orosz szociológus ennél hatalmasabb elvet állít fel, a „kölcsonös segély“ elvét, amely az állati társadalomból fölfelé érvényesül, de ennél mennyivel hatalmasabb, tökéletesebb elv: Szeresd felebarátodat mint tenmagadat? És ezzel a kereszténység minden időnek leg-hatalmasabb szociális tényezője marad, amely a mai korban a keresztényszocializmusban kulminál.

Früvirt Mátyás,

Tellmann Béla

Készít saját műhelyében elsőrangú munkások által izlésesen előállított honi szövetekből

uri ruhákat.

angol női felöltők és kosztümekek

készítése.

divatterme.

Brassó, Ferenc-József-tér és Lópiac sarokház Serg-féle posztóüzlet I.emelet.

Vidéki megrendeléseket felelősség mellett próba nélkül is kifogástalanul teljesít.

A következő levelet vettük:

Tek. szerkesztőség!

Az Ujlap utóbbi számában új harangjainkról refferált. Valami fájdalmas hang volt a cikken végig. Értjük. Egynek örvendünk, hogy a fájdalom okozói oly kaszt, amely távol áll a r. káth. öntudát fogalmától. Ennek a kasztnak fő: a haladás, jólét, társadalmi béke, mely egyházunk kárára dolgozik, csend, mely megfojtja a lüktető katholicizmust. Mert végelemzésben a harc, nem az Ujlap ellen irányul, hanem a káth. mozgalmak ellen, melyeknek szolgálatában áll ez a sajtó. „Üsd az egyiket, hadd érezze az egész“ elvénél fogva nekünk sokon kell még átmenünk. Az igazmondásért és nyíltságért mindig kellett mártíromságot szenvedni, de ez ne aggassa azokat, kik irányítják a mi mozgalmainkat. Csak előre! Mondjanak bármit felőlünk, tiporjanak sárba tárgyalják dolgainkat gyűléseken, mi cserben nem hagyjuk lapunkat, sőt mellette állva az utolsó percig kitarunk. Nekünk nem kell kegyelem, nem szorultunk öntudatlan katolikusok barátságára, parázon sisseregő béke se kell s ép ezért mondjuk előre! Annyian leszünk mindig, mint a mennyi katolikus az ellentábor viszály hordozói között helyet foglal. Ezek a multiban se tettek semmit, most se.

Kitartás tehát!

Tisztelettel
több katolikus.

Személyi hírek. Rónay Aurél volt brassói káplán Alsótmösre lelkésznek neveztetett ki.

Adomány. Bálinth György tanár a harangalapra 25 koronát adományozott. Isten fizesse meg!

Idegenek Brassóban. Junius havában Brassóban 1320 idegen fordult meg.

Áthelyezés. Pál Dénes helyb. református s. lelkészt Sepsiszentgyörgyre neveztek ki, helyébe Tompa Zsigmond kerül. Saja Antal a székelyudvarhelyi ref. főgimn. zenetenárává választották meg.

Makacs öngyilkos.

Rákosszentmihályon ma délben félre-eső helyen fölívágta a hasát Nest János vagyonos kertész felesége. Rövid szenvedés után meghalt. Korán reggel nyakát akarta elvágni, de megakadályozták, majd ereit akarta fölmetzeni, de ebben is megakadá-

lyozták. Délben végre sikerült neki az öngyilkosság. Nestnének a napokban halt meg egy 22 éves fia.

Szerencsétlenség

a csendőrkaszárnya előtt.

Ma a csendőrkaszárnya előtt végzetes szerencsétlenség történt. Nyáguj János szörcei születésű 35—40 éves napszámos a csendőrkaszárnya előtt a leesett kalapja után futott a Tramvay vágányai közé és a vonat elütötte. Hatalos sérüléseket kapott a fején, lábán és az egész testén. Kihallgatni sem lehetett, mert eszméletlenül vitték a a kózkórházba, ahol halállal vívódik.

Roosvelt bukása.

Roosvelt végképpen elvesztette a csatát. Hiába bontotta meg a köztársasági párt egységét s alakított új pártot, nem is kerül azok közé, akikre a novemberi elnökválasztáson szavazni fognak. A mineapoliszi köztársasági haladópart, a mely Roosevelt nevével ment a chicagói konventbe és részt vett az exodusban, most elhatározta, hogy Wilsonra fog szavazni.

Még nagyobb csapás Rooseveltre az, hogy Osborne elpártolt tőle. Michigan kormányzója volt az új köztársasági haladópart vezére s ő most választási proklamációt tett közzé, a melyben azt hirdeti, hogy az új pártalakulás fölöslegessé vált, a republikánus progresszisták legjobban teszik, ha Wilsonra adják szavazatukat. Ilyen körülmények között a novemberi elnökválasztáson a mérkőzés a Wallstreet jelöltje, Taft mostani elnök és Wilsson között fog végbemenni.

A keresztényszocialisták küzdenek keresztény munkásságnak a szociáldemokráta járom alól való felszabadításért.

Megalakult a ker. szoc. fodrász szakosztály.

Csütörtökön este fél 9 órakor tartottak értekezletet a brassói borbély és fodrászsegédek, hogy a ker. szoc. egyesület kebelén belül megalakítsák a szakosztályukat.

Medgyes Bertalan nyitotta meg az értekezletet és a megjelent tagok üdvözlése után Fröhvirth Mátyas, felelősszerkesztőnek adta át a szót, aki körülbelül egy óra beszédben foglalkozott a szervezkedés szükségességével az azzal elérhető hatalmas eredményekkel, amelyeket már más szakmák elértek. Rátért aztán a fodrászsegédek helyzetére, megvilágította a fizetés, a lakás, a koszt, a záróra kérdést, amely tetszésre talált a szép számban megjelent fodrászsegédek előtt. Beszélt aztán a szervezkedés módjáról, ismertette a megalakulandó szakosztály céljait. Nemcsak gazdasági feladatai vannak a szakosztálynak, hanem a kulturális igényeket is szolgálni kívánja és a tagok szórakozásáról is gondoskodik.

A beszédjét lelkes felhívásban fejezte be, amely nagy hatást gyakorolt a jelenlevőkre. Fröhvirth előadása után percekig tapsoltak és éljeneztek.

Medgyes Bertalan feltette a kérdést, hogy vajjon megalakítják-e a szakosztályt, mire egyhangú lelkesedéssel kimondták a megalakulást.

Szöke Félix aztán a jelenlevők nevében megköszönte Fröhvirth Mátyas kerületi titkár fáradozását és ajánlotta, hogy azonnal kezdjék meg a beiratkozást.

A belépési nyilatkozatot az értekezlet után azonnal 29-en irták alá.

Majd megejtették a tisztikar választást.

Medgyes Károlyt egyhangú lelkesedéssel választották meg elnöknek, aki megköszönte a beléje helyezett bizalmat. Egyhangulag megválasztották alelnöknek: Bruki Józsefet, jegyzőnek: Szöke Félixet pénztárnoknak: Shüffle Jakabot ellenőrnek: Kovács Gyulát és Konrád Ferencet.

Az ideiglenes vezetőség azonnal megkezdte működését.

Elhatározta egyuttal az értekezlet, hogy hetenként kedden este tartja összejöveteleit a rajzteremben.

A szakosztály ülését aztán Medgyes Bertalan ideiglenes elnök zárta be.

Üdvözljük az új harcosokat keresztényszocialista táborban.

A szentpéteri göztégla és cserépgyár ajánlja kitűnő minőségű

falazati tégláit

a lehető legolcsóbb árban.

Iroda: Kapu-u. 72.

HIREK

Szomb,
július
6.

Róm. kath. Antal.
Protestans Círil, Meth.
Gör. k. Ozseb pk. vt.
Nap két 4 9. nyug 7
58 perckor. [Hold két

11 ó. 6 perckor. Nyug. 9 ó. 45 perckor.

Felülfizetés. A Cipészmulatságon a következő felülfizetések történtek: N. N., Balázs Ferenc 2—2 kor., Cseleinszky Albert, Gaudi Géza, N. N. 1—1 kort., Benedek István 70 fill., özv. Zaunné 20 fill. A felülfizetésekért ezúton mondunk hálás köszönetet.

Uj egyetemi tanszék. A kolozsvári egyetemen új matematikai tanszéket szerveztek, amelyet meghívás útján fognak betölteni.

Megdrágult a só. A vasuti jegy után íme most a sónak szökött fel az ára. Mint értesülünk, július elsejétől a konyhasó métermázsánként 22 fillérrel, a marhasó 13 fillérrel drágább lett.

Aratósztrájk. Aradmegye egyik legnagyobb uradalmában, Szelénszky gróf birtokán tegnap 2000 aratópár sztrájkba lépett. 45 aratópár megszökött az igazságszolgáltatástól való félelmében, 5 munkást, akik a sztrájkot szervezték egyenként 60 napi elzárásra és 400 korona pénzbüntetésre ítélte a főszolgabíró.

Egy brassói örült. Göt Walter 19 éves brassói születésű elmebeteg megszökött a kolozsvári elmeógyógyintézetből.

Tiltakozó népgyűlés. E hó 7-én Nagyváradon tiltakozó népgyűlés lesz, amelyen Károlyi Mihály gróf Holló Lajos több ellenzéki képviselő kíséretében részt vesz.

Nagy bányászerezencsétlenség. Ruhrvidéken tegnap éjjel robbanás történt egy tárnában, ahol 15 bányász halálát lelte. A legutóbbi táviratunk pedig azt a hirt hozza, hogy a súlyosan megsebesült 20 bányász közül az éjjel 12 ismét behalt sebeibe, a többi sem marad életben.

Hamis játékos. Nagy botrány volt ismét egy Budapesti előkelő társaságban, a Fészek-klubban, ahol budapest valamilyen gigerlő szokott találkozni, hogy egymástól pénzt nyerjenek kártyán. Ravasz Oszkáról sült ki most, hogy már régen hamisan játszik ott. Ezeket nyert már. Tegnap ismét csaló módon 400 koronát nyert

egy óra alatt, mire rájöttek a svindliré. Óriási botrány lett belőle, amelyet ma már az egész sajtó részletesen közöl.

Tízéves betörő. Debreceni tudósítónk írja: Pár nap előtt Szántó Manó adóhivatali tisztviselő a családjával elulazott pácirtautcai lakásáról. Midőn tegnap hazaérkezett, a lakását feltörve találta. Feljelentésére a rendőrség megindította a vizsgálatot s megállapította, hogy Szántóékhoz egy Nagy István nevű 10 éves fiú tört be. Összeszedett két zsák holmit és felvitte a padlásra. Arra számított, hogy majd később elszállítja. A zsákot megtalálták a padlásán. A kis-korú betörő ellen folyik a vizsgálat.

SZINHÁZ.

Cigányszerelem

A művészet az izlés anemestülése iskolája. A nemzet adó filléreiből is sos megy „Talia papjai”-nak fenntartásához szubvenció — stb. — alakjában, s ha az anyagot (a pénzt) szellemi kincs alakjában fizetné vissza a színház, akkor a művelődés helyei közt harmadik helyül, az iskola után közvetlenül azt lehelne megnevezni. A modern színészet a művelődés munkáját nagyon félszegen kezeli. Az irodalom már alig is jöhet szóba. S ha egy darabot végig hallgattunk, örvendünk rajta, ha nem kellett elpirulnunk. A színpadi hatás, a díszletek, és a zene pótolják a színműirodalom tartalmi ürességet.

Ilyen tekintetben igazi minta darab: a „Cigányszerelem” — Üres tartalom — Semmi mélység, zenéje azonban fűlbemáshoz — A színészek tehetségükkel igen is igyekeztek pótolni a szellemtelenséget.

Nagyon kedvesen játszott Várady Margit Zórika szerepében. Lágysn csengő hangja — szolid játéka még több tapsot érdemelt volna az elég szépszámu közönségtől.

Jósi cigányt Barna Andor játszotta. Szimulékony éneke nagyon szépen érvényesült.

Ilona Hornyay Janka volt. Egyet sajnálunk az ő játékában, azt hogy lsten adta tehetségére nem eléggé féltékeny. A közönség kevésbé nemes gondolkodású és izlésű részének tapsait is meg akarja szerezni. Kár. Művészete szenved — Veszt nemes idealizmusából — Seretnök. ha szép képességéhez nagy, nemes önértetet tudna hozzákapcsolni.

Látszik, hogy a közönség kedvence — Sok tapsot kapott. Dragotin (Tihanyi V.) Kajetán (Sziklai J.) és Jolán, S. Szilágyi Róza is ügyesen és elevenen játszottak. A díszletek, a ruhák izlésesek, szépek. Az eredmény muzikális embernek nagyon kedves este. Az irodalmi kritikus azonban szomorúan kandukol hazafelé a sötét éjszakában.

Vasárnap délután félhelyárakkal, Shakespeare örökszép tragédiája, a Rómeó és Julia kerül színre. A két főszereplő Abonyi Tivadar és Hevesi Mária lesznek. A darab többi szerepeit Vágóné (Dajka) — N. Bodroghy Lina, Bartha Herceg, Serfözy, Bihari, Földvári Sándor, Tihanyi Vilmos, Ujvári Lajos játsszák.

A kis gróf. Martos Ferenc és Rényi Aladár pompás operettjének holnap esti bemutatója elé nagy várakozással tekint a közönség. Ma volt a gyönyörű zenéjü műzenekari próbája. és holnap délelőtt lesz a főpróbája. — Az voperette, melynek előreláthatólag nagy sikere lesz, vasárnap, hétfő, kedre és szerdára is műsorra van tűzve.

TÁVIRATOK

London, július 4.

Augusztusban az angol hadügyi kormány Salisburyplain környékén nemzetközi katonai repülőversenyt rendez, a melyre már most lehet jelentkezni. Eddig angol és francia aeroplánok kivül osztrák gépeket is jelentettek

Baltischport jul. 5

Ma fogadta Vilmos német császár az oroszok cáriját a „Hohenzollern” fedelzetén. A császár megcsókolta a cárt. Majd a császár a „Standard”-ra ment, ahol a cár villásreggelit adott.

Corming
Északamerika
jul. 5.

Itt az éjjel egy gyorsvonat beletűközött egy személyvonatba. Az összeütközésben 30 ember meghalt és 50 halálosan megsebesült.

Szerkesztői üzenet.

Fábián. Köszönjük a figyelmeztetését gazán nem tudtuk, hogy már megjelent. Hálások vagyunk, hogy oly élénken kíséri figyelemmei lapunkat.

A lap szerkesztéséért felelős:

Frühvirth Mátyás.

Kiadja: A Kath. Népszövetségi Takarékos és Hitelszövetkezet.

ÉRTESÍTÉS!

Világhírű „Le Grand Chic” módszer szerint a legkiválóbbat nyújthatom. Miért továbbra is becses pártfogást kérek és maradtam teljes tisztelettel

GERGELY SÁNDOR női-divatterme, Lensor 28.

Nagyrabecsült vevőimet tisztelettel értesítem, hogy tanulmányutamról visszatértem 6 heti távollételem elméleti és gyakorlati szakismereteim gyarapítására használtam fel.

Sirkőraktár és mindennemű kőfaragó vállalat HERZUM FERENC és KÁROLY

Vasut-utca 58/B. A M. á. v. állomás közelében.

Állandó nagy raktárt tartunk: kész sírkövekben fehér márványból,
: laborador, fekete svéd gránit, syanit, trachit és homokkőből. :
Elvállalunk és szállítunk: különleges sírköveket, átalakításokat, át-
helyezést, úgy helyben, mint vidéken is. Megrendelésre készítünk
mindenféle kőfaragó munkát kicsinyben és nagyban, bármely ha-
:: : : zai kőből, vagy márványból. : : :
Saját kőbányával rendelkezünk. Olcsó, valamint pontos kiszolgálás
: : : mellett bárkivel versenyképesek vagyunk. : : :

KAPHATOK

jutányos árak
és feltételek
— mellett —

részletfizetésre is

elsőrangú gyártmányú mindenfajta
varrógépek, kerékpárok, fa és vas-
F. . . . . képek, tükrök, inga- és
zsebórák, aranymű, szalon-garni-
turák, divánok, matracok, fali- és
futó-szőnyegek, paplanok, minden-
fajta vásznak, köntöskelmék, kész
férfi- és fiuruhák, esetleg mérték
után is készítek. Nagy választék
nemzeti zászlókban.

SZÖLLÖSY ZS.

Brassó, Kapu-utca 6.

Ügynökök megfelelő fizetés
melletti felvételek.

Országos iparegyesület által kitüntetett
: : nagy ezüst éremmel : :

Krisztián József és fia

keresztény katolikus cég.

: — : A pécsi főszékesegyház és : —
: — : számtalan plebánia szállítója. : —

Alapítotott: 1880-ban.

Méhviaszgyertyagyár Pécs.

Főüzlet: Szigeti ország-ut 3.

Fióküzlet: Jókai-tér 9.

Ajánlja a Főtisztelendő pa p s á
igylmébe preparált, füstnég
: — : küli méhviaszgyertyáit. : —

Hubert Hedwig

virágterme

Brassó, Kolostor-u. 23. Telefon sz: 500.

Alulírott mint megbízott Konrád Joze-
fin csődtömegéből kifolyólag a legolcsób-
ban kiárusítok szabad kézből

női őszi és téli kalapszallagokat,
bolti berendezéseket stb. a legjutányosabb
áron keddtől fogva **Kapu-utca 2 sz. alatt**
naponként d. u. 2—5 óra között.

Kiváló tisztelettel
Ungár Jenőné

„KORONA“ szálloda

— részvénytársaság Brassó. —
Első rangú szálloda.

100, a legmodernebb kényelemmel berendezet
szoba és szalon. 250 vendég befogadására alkal-
mas. Villanyvilágítás. Lakosztályok fürdőszobák
kal. Saját gőzmosóda. Központi szellőztető. Író
és olvasó-szoba. Nagy fogadó-terem. Fürdők
Zeneterem. Turista-megszálló. Sötétkamra fény
képesek részére. Kiállító szoba. Kerti-erkély
Társaskocsi minden vonathoz. Automobilgarage
A legnagyobb zléssel és kényelemmel berende-
zett kávéház. 100-féle bel- és külföldilap és ké-
pes folyóirat. Nagy billiárd-szoba. Játékszoba.
Páholy. Elegáns éttermek és szeparék. Finom
borok és likörök, valamint alkoholmentes italok.
Elsőrendű bécsi és francia konyha, melynek lát-
ványosságzámba menő berendezése megtekint-
ésre szívesen rendelkezésre áll. Erdélyi- és nem-
zetközi-étek Pilseni-, bajor és angol sörök.

Mäder János
igazgató

Tiszta erdélyi borok.

Iparegyeleti vendéglő
és kerthelyiség

**Brassó,
Rezső-körut
Kőbányai udvari sör.**

A pünk. ünnepek alkalmával
dupla maláta sör is csapoltatik.

Kitűnő konyha.

FAZEKAS ANDRÁS

FÉRFISZABÓ

BRASSÓ, FEKETE-UTCA 21.

Antosch Ede

kárpitos és díszítő

Brassó, Vár-utca 114.

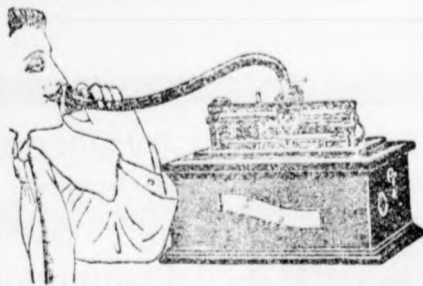
„ADLER“ AUTOMOBIOK

olaj, auto-pneumatik a
legjobbak.

: Kerékpár és autókikölcsönzés. : :
Kerékpár-, varrógép- és auto-javítások
MOOBER MIHÁLY-nál
Brassó, Kapu-utca 39.

BARTHELMIE GYÖRGY

Brassó, Kapu-utca 41.

Varró-, számaló-, összeadó-, diktáló-,
villany- és fizikai szerek, irodaszepe es különleges-
ségek üzlete.

A legnagyobb írógépek és különlegességek
raktár

Írógép-iskola.

Telefon 380.

Telefon 380

A „Római Császár“ vendéglő

borkimérésben (Árvaház-u. 3. sz.) kitűnő
Eredeti **BOROK**
erdélyi

kaphatók. — Elismert jó konyha!